

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.410.008.02.2016
P/16/019

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 92, F +48 22 444 55 94
kgp@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/019 – Realizacja programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011 – 2020
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontrolerzy	1. Renata Patkowska, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/68/2016 z dnia 3 listopada 2016 r. 2. Małgorzata Kornaga, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/69/2016 z dnia 3 listopada 2016 r. 3. Rafał Szymański, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/67/2016 z dnia 3 listopada 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-6)
Jednostka kontrolowana	Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w Warszawie ¹ , ul. Bagatela 12, 00-556 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Pisula, Prezes Zarządu PAIZ od dnia 26 września 2016 r. W okresie od 25 maja 2016 r. do 25 września 2016 r. oddelegowanym do wykonywania czynności Prezesa Zarządu PAIZ był członek Rady Nadzorczej PAIZ Pan Bartłomiej Pawlak. W okresie od 1 lipca 2009 r. do 24 maja 2016 r. Prezesem Zarządu PAIZ był Pan Stanisław Majman. (dowód: akta kontroli str. 7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie² ocenia sposób wypełniania przez PAIZ w okresie objętym kontrolą³ obowiązków wynikających z *Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020*⁴, w tym legalność, terminowość i rzetelność przygotowania propozycji wsparcia w zbadanych projektach inwestycyjnych.

Zadania Agencji w realizacji *Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020* zostały określone w szczególności w rozdziale 9.2 *Procedura i dokumentacja realizacji Programu*. W okresie objętym kontrolą Agencja rzetelnie i w pełni wykonywała zadania określone *Programem*, otrzymując za to wynagrodzenie ustalane w corocznych umowach dotacji zawieranych z Ministrem Gospodarki, a następnie Ministrem Rozwoju.

¹ Dalej także: PAIZ lub Agencja.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową

³ Od 1 stycznia 2012 r. do 30 września 2016 r. z uwzględnieniem działań podjętych przed i po okresie objętym kontrolą, jeżeli są one istotne z punktu widzenia oceny kontrolowanej działalności.

⁴ Obecna nazwa: *Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2023*. Dalej także: *Program* – zmiana na podstawie uchwały Rady Ministrów Nr 60/2016 z dnia 8 czerwca 2016 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prace nad przygotowaniem *Programu*

1.1. Rola PAIZ w opracowaniu koncepcji i treści *Programu* i jej zmian

Opis stanu faktycznego

W ramach prac nad przygotowaniem pierwotnej treści *Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla Gospodarki Polskiej na lata 2011-2020* (przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 5 lipca 2011 r.⁵) i jej kolejnych modyfikacji PAIZ zrealizowała następujące działania zlecone przez Ministra Gospodarki w ramach umowy dotacji:

- zlecenie wykonania badania pt.: *Ocena szacunkowa „Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej”*;
- przygotowanie wspólnie z Ministerstwem Gospodarki kryteriów tzw. wejścia do *Programu* oraz kryteriów oceny projektów;
- tzw. kalibracje projektów w świetle proponowanych kryteriów;
- wspieranie Ministra Gospodarki w przygotowaniu odpowiedzi na pytania dotyczące planowanych zmian zgłaszanych przez poszczególne resorty.

Niezależnie od powyższych prac Agencja przygotowywała propozycje oraz aktywnie uczestniczyła w pracach nad i zmianami w *Programie*. Przedstawiciele Agencji m.in.:

- w I kwartale 2012 r. uczestniczyli w przygotowaniu zmiany polegającej na zezwoleniu inwestorom na łączenie pomocy regionalnej z różnych źródeł bez konieczności uzyskiwania zgody Rady Ministrów;
- w dniu 30 listopada 2012 r. zaprezentowali na posiedzeniu Zespołu ds. Inwestycji o Istotnym Znaczeniu dla Gospodarki Polskiej⁶ propozycje dziewięciu zmian ułatwiających realizację *Programu*, w tym m.in. obniżenie progu minimalnych kosztów inwestycji w sektorze badawczo- rozwojowym z 3 mln zł do 1,5 mln zł, zwiększenia wysokości wsparcia z tytułu tworzenia miejsc pracy z dla inwestycji tworzących znaczącą liczbę miejsc pracy czy zwiększenie dotacji dla inwestycji w Polsce Wschodniej;
- w styczniu 2013 r. przedstawili członkom Zespołu propozycje dalszych 10 zmian, w tym m.in. dopuszczenie udzielania wsparcia przez okres dłuższy niż 5 lat;
- w 2014 r. przedłożyli propozycje następnych dziewięciu zmian, w tym m.in. wydłużenia okresu obowiązywania *Programu* do 2018 r.
- przygotowywali i prezentowali zmiany *Programu* także w 2015 r. i 2016 r.

Za przygotowanie treści *Programu* i jego realizację odpowiada minister właściwy do spraw gospodarki.

(dowód: akta kontroli str. 8-76)

1.2. Finansowanie realizacji *Programu* przez PAIZ.

Prace dotyczące wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej, prowadzone przez PAIZ w okresie objętym kontrolą, były finansowane przez Mini-

⁵ Uchwała Nr 122/2011 w sprawie przyjęcia programu rozwoju pod nazwą "Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020" – Komunikat Ministra Gospodarki z dnia 18 sierpnia 2011 r. o podjęciu przez Radę Ministrów uchwały w sprawie przyjęcia programu rozwoju pod nazwą "Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020" (M.P. Nr 82, poz.834). Program stosuje się od dnia 5 lipca 2011 r.

⁶ Dalej także: Zespół

stra Gospodarki, a następnie Ministra Rozwoju corocznymi dotacjami celowymi udzielanymi Agencji na podstawie stosownych umów. W latach 2012-2016 Agencja otrzymała z tego tytułu łącznie 2 147,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 141-333)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zauważa, że wśród wymienionych w *Programie* kryteriów udzielenia wsparcia i określenia jego wysokości (pkt 9.1 *Programu*) nie zostały umieszczone żadne warunki, zapewniające skuteczną realizację celów *Programu*, czyli m.in. wzrost innowacyjności oraz konkurencyjności polskiej gospodarki. Warunkami takimi, potwierdzonymi w umowie, byłyby np. nawiązanie współpracy z polskimi przedsiębiorcami, placówkami naukowymi, transfer technologii do polskich przedsiębiorców. Stopień realizacji celów szczegółowych *Programu* (zwiększenie innowacyjnych inwestycji stosujących nowoczesne technologie oraz tworzenie miejsc pracy o wysokiej produktywności) następuje w oparciu o mierniki ilościowe, nie dające podstaw do rzeczywistej oceny czy cele te zostały osiągnięte. Liczba utworzonych miejsc pracy czy suma poniesionych nakładów inwestycyjnych nie przesądzają bowiem o podniesieniu innowacyjności gospodarki. Konstrukcja *Programu* opiera się więc na założeniu, że o ile inwestycja – w deklaracjach inwestorów – odpowiada ustalonym proinnowacyjnym kryteriom, to automatycznie wpłynie np. na podniesienie konkurencyjności polskiej gospodarki.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia udział PAIZ w opracowaniu koncepcji i treści *Programu* oraz jego kolejnych modyfikacji w latach 2012-2015. Uwaga NIK dotycząca warunków zapewniających skuteczną realizację celów *Programu* wymaga rozważenia w pracach nad korektą *Programu*.

2. Przygotowanie ofert wsparcia projektów zgłoszonych w ramach *Programu* (opisów projektów)

2.1. Procedura i dokumentacja *Programu*

Opis stanu
faktycznego

Celem głównym *Programu* jest wzrost innowacyjności oraz konkurencyjności polskiej gospodarki. Cel ten jest – wedle założeń *Programu* – realizowany za pomocą wspierania bezpośrednich inwestycji w sektorach kwalifikowanych przez OECD, jako sektory wysokich technologii (hi-tech). Realizacji celu głównego miały służyć dwa cele szczegółowe: zwiększenie innowacyjnych inwestycji stosujących nowoczesne technologie oraz tworzenie miejsc pracy o wysokiej produktywności. Według wyjaśnień Iwony Chojnowskiej-Haponik - Dyrektora Departamentu Inwestycji Zagranicznych PAIZ⁷ Agencja dokonując oceny projektu inwestycyjnego na podstawie informacji o projekcie kieruje się założeniem, że jeżeli dany projekt inwestycyjny po przeprowadzeniu kalkulacji zgodnie z wymogami zawartymi w pkt. 9.1. *Programu* kwalifikuje się do objęcia wsparciem, to z założenia spełnia on cel główny oraz cele szczegółowe *Programu*.

(dowód: akta kontroli str. 588-589)

W Departamencie Inwestycji Zagranicznych PAIZ obowiązywał dokument wewnętrzny *Procedura Obsługi Inwestorów* (z listopada 2007 r.)⁸, zmieniony w czerwcu 2015 r.⁹ *Procedura* określa sposób postępowania w ramach świadczenia usług inwestorom oraz dokumentowania podejmowanych działań. Procedura ta, w przypad-

⁷ Pismo znak: PAIIZ/DIZ/073/6/W/16, z dnia 13 grudnia 2016 r.

⁸ Stanowiąca załącznik do uchwały Zarządu PAIZ nr 160/07 z dnia 9 października 2007 r.

⁹ Uchwała Zarządu PAIZ nr 103/IV/2015 z dnia 1 czerwca 2015 r.

ku inwestorów korzystających ze wsparcia, odsyła bezpośrednio do trybu postępowania określonego w *Programie* („w przypadku możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach Programu, kierownik projektu w Agencji postępuje zgodnie z procedurą określoną w *Programie*”).

Agencja, w oparciu o przyjęte zasady, wprowadziła do stosowania w procesie oceny rozpatrywanych projektów tzw. kalkulator, sporządzony w programie Excel, służący m.in. do obliczania przyznanej punktacji oraz wysokości wsparcia w kategoriach: „Procesy”, „Inne”, „Maksymalna wysokość wsparcia”.

Procedura udzielania wsparcia w ramach *Programu* podzielona została na pięć etapów. Za realizację etapu I oraz II odpowiadał PAIZ, za pozostałe minister właściwy do spraw gospodarki (Minister Gospodarki, a po 16 listopada 2015 r. – Minister Rozwoju). Za całość procedury odpowiadał minister. Zadania objęte etapem I (Faza wstępna, czyli prezentacja projektu i oczekiwań przez inwestora) oraz II (Przygotowanie oferty wsparcia) wykonywane były bezpośrednio przez pracowników Departamentu Inwestycji Zagranicznych Agencji. Podczas realizacji etapu II, rzetelność i realność podawanych przez inwestorów informacji była sprawdzana na podstawie powszechnie dostępnych źródeł informacji. Incydentalnie Agencja zasięgała informacji o inwestorze od placówek dyplomatycznych (Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji).

Jednym z kryteriów oceny projektów aplikujących o wsparcie w ramach *Programu* jest wysokość stopy bezrobocia w powiecie, gdzie inwestycja jest realizowana, w stosunku do średniej krajowej (pkt. 9.1.1.; 9.1.3.1. i 9.1.3.2. *Programu*). Udział tego czynnika w ocenie projektu zawiera się w przedziale od 0 do 30 w przypadku inwestycji zaliczanych do sektora badawczo-rozwojowego lub od 0 do 15 w odniesieniu do inwestycji realizowanych w sektorach priorytetowych oraz inwestycji znaczących.

Ze wsparcia wykluczone są projekty produkcyjne lokujące się w miejscach, gdzie stopa bezrobocia jest na poziomie niższym niż 75% średniej krajowej, poza wskazanymi w *Programie* wyjątkami. Według wyjaśnień Prezesa Agencji Pan Tomasz Pisuli¹⁰ nowe kryteria oceny projektów, projektowane do wprowadzenia w ramach nowelizacji *Programu* są w trakcie opracowania przez Ministerstwo Rozwoju przy wsparciu PAIZ. Kryterium oceny projektów w zależności od stopy bezrobocia ma zostać zachowane, ale na obecnym etapie nie jest znana waga tego kryterium w całości oceny.

Ocena tzw. społecznego wpływu poszczególnych inwestycji na ich najbliższe otoczenie oraz na dany sektor w skali krajowej i regionalnej prezentowana była w każdym projekcie, przygotowywanym przez PAIZ dla Międzyresortowego Zespołu. Zakres oceny wpływu społecznego obejmował następujące elementy: stopę bezrobocia w powiecie inwestycji w stosunku do średniej krajowej, liczbę nowo utworzonych miejsc pracy w związku z realizacją projektu, jakość miejsc pracy mierzoną wysokością płac w podziale na pracowników liniowych oraz kadrę kierowniczą, a także miejsca pracy wygenerowane w otoczeniu inwestycji. Zakres oceny wpływu na sektor uwzględniał następujące elementy: planowaną kooperację z firmami lokalnymi, rodzaj tych firm i wzrost zatrudnienia w nich w związku z realizacją inwestycji, opis produktu lub realizowanych procesów oraz planowana kooperacja z instytucjami edukacyjnymi i naukowymi.

Do dnia 30 września 2016 r. wpłynęło do PAIZ 111 wniosków o udzielenie wsparcia w ramach *Programu*. Łączna kwota planowanych nakładów (w opisach wniosków) wynosi 31 715 715,9 tys. zł, a planowana liczba nowych miejsc pracy ogółem – 50 913 osób, w tym dla pracowników z wyższym wykształceniem – 27 951. – Pozy-

¹⁰ Pismo znak: PAIIZ/BOK-WO-0002-261-PZ/16 z dnia 8 grudnia 2016 r.

tywną ocenę PAIZ uzyskało łącznie 100 wniosków¹¹, z których wszystkie zostały skierowane do rozpatrzenia przez Zespół - 95 spośród nich otrzymało rekomendację Zespołu. 26 złożonych wniosków (o planowanych nakładach inwestycyjnych 16 965 986, 8 tys. zł.) zostało wycofanych przez inwestorów na różnych etapach postępowania¹². Oferty wsparcia przekazane zostały do 89 inwestorów¹³.

Inwestorzy polscy złożyli niespełna 11% ogólnej liczby wniosków (12) na łączną kwotę planowanych nakładów 1 982,4 tys. zł. Według wyjaśnień Prezesa PAIZ¹⁴ relatywnie niewielkie zainteresowanie polskich inwestorów otrzymaniem wsparcia w ramach *Programu* było m.in. wynikiem tego, że pierwotna wersja *Programu*, sprzed 2011 roku, nie przewidywała wspierania inwestycji polskich. Wśród projektów polskich przedsiębiorców ubiegających się o wsparcie w latach 2011-2015, większość stanowiły inwestycje związane z rozwojem oprogramowania informatycznego, ze względu na niższe parametry, które firmy te musiały spełnić, aby ubiegać się i otrzymać wsparcie z tytułu tworzenia nowych miejsc pracy (35 miejsc pracy oraz nakłady inwestycyjne w wysokości 1,5 mln zł). Doświadczenia pracowników PAIZ wynikające z obsługi aplikacyjnej projektów zgłaszanych przez polskich inwestorów pokazały, że parametr wysokości nakładów inwestycyjnych okazał się zbyt wysoki (zwłaszcza dla sektora produkcyjnego). Konsekwencją było relatywnie niskie zainteresowanie firm polskich wsparciem finansowym z tytułu utworzenia nowych miejsc pracy. Przy nowelizacji *Programu* z dnia 22 lipca 2014r. dokonane zostało obniżenie parametru wydatków inwestycyjnych z tytułu tworzenia nowych miejsc pracy z 3 mln zł do 1 mln zł w obszarze badań i rozwoju oraz w sektorze nowoczesnych usług z 2 mln zł do 1,5 mln zł. Korekta ta nie przyniosła jednak zamierzonych rezultatów. Większość polskich inwestorów nie była w stanie zrealizować parametru związanego z poziomem zatrudnienia i na końcowym etapie obsługi procesu aplikacyjnego rezygnowała z udzielonego wsparcia, rozwiązywała umowę bądź zwracała się z prośbą do Ministra Gospodarki o aneksowanie umowy. Tym samym kluczowe parametry projektu, uprawniające do ubiegania się o wsparcie w dalszym ciągu pozostają zbyt wysokie. Projektowana następna nowelizacja *Programu*, nad którą toczą się wspólne prace przedstawicieli PAIZ oraz Ministerstwa Rozwoju, ma objąć - według wyjaśnień - m.in. kolejną zmianę kryteriów udzielania wsparcia.

Okres pomiędzy złożeniem informacji o projekcie przez inwestora a prezentacją oferty na posiedzeniu Zespołu (II Etap *Programu*) w odniesieniu do projektów złożonych do dnia 30 września 2016 r. wynosił od 2 dni do 371 dni. Okres pomiędzy złożeniem do PAIZ opisu projektu a datą uzyskania rekomendacji Zespołu wynosił od 2 do 390 dni (ze 111 projektów 72 uzyskały rekomendację w okresie nie dłuższym niż 100 dni). Czas niezbędny na przygotowanie opisu i wydanie rekomendacji uzależniony był od takich okoliczności jak np. konieczność uzupełniania informacji o projekcie (np. analizy efektu zachęty), ponowne opracowywanie opisów projektów w związku ze zmianami *Programu*, czy zmiany regulacji unijnych dotyczących zasad udzielania pomocy publicznej.

(dowód: akta kontroli str. 77-79, 82-94, 746-747)

Szczegółowym badaniem objęto, wybrane w sposób celowy, sześć wniosków spośród realizowanych projektów o najwyższej wartości proponowanego wsparcia z tytułu nakładów inwestycyjnych i zatrudnienia w poszczególnych kategoriach wspar-

¹¹ O planowanych nakładach inwestycyjnych 17 676 066, 3 tys. zł

¹² Z powodu niespełnienia kryteriów wejścia, rezygnacji z inwestycji bądź rezygnacji z ubiegania się o wsparcie na etapie złożenia wniosku lub po uzyskaniu rekomendacji Zespołu).

¹³ Jeżeli oferty nie przekazano to wynikało to najczęściej z następujących powodów: rezygnacja z inwestycji w Polsce, złożenie przez inwestora wniosku o udzielenie pomocy publicznej bezpośrednio do MG/MR.

¹⁴ Pismo znak: PAIIZ/BOK-WO-0002-261-PZ/16 z dnia 8 grudnia 2016 r.

cia¹⁵. Łączna wartość planowanych (z opisu wniosków) nakładów w tych projektach wynosi 4 049 654,5 tys. zł, a planowane zatrudnienie ogółem – 6 693 osób, w tym 3 682 osób z wyższym wykształceniem. Były to projekty:

- inwestycja produkcyjna w sektorze priorytetowym motoryzacyjnym – Volkswagen Poznań Sp. z o.o.;
- projekt znaczący – Tanne Sp. z o.o.;
- dwa projekty w sektorze nowoczesnych usług: IBM Global Services Delivery Centre Polska Sp. z o.o. i Luxoft Sp. z o.o.;
- dwa projekty z sektora badawczo – rozwojowego (B+R): TRW Steering Systems Poland Sp. z o.o. oraz Mondelez International RD&Q Sp. z o.o.

(dowód: akta kontroli str. 8-18, 77-140)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zdaniem NIK nie można przyjąć, że samo dokonanie analizy formalnej zgodności proponowanego wsparcia z obowiązującymi przepisami oraz dokonanie kalkulacji maksymalnej wartości wsparcia zgodnie z metodologią określoną w *Programie* determinuje spełnienie celu głównego oraz celów szczegółowych *Programu*. Niezbędne jest również przeprowadzanie analiz, w tym analiz ryzyka, czy w wyniku udzielenia wsparcia ze strony budżetu państwa przewidywany skutek (efekt) faktycznie nastąpi. W praktyce, ocena stopnia realizacji celów *Programu* wymaga skonstruowania odpowiednich, przede wszystkich adekwatnych mierników i stałego monitorowania ich poziomu. Zadanie to, zgodnie z *Programem*, nie należy jednak do PAIZ. Agencja natomiast mogłaby i powinna korzystać z wyników monitoringu takich mierników przy ocenach kolejnych wniosków.

2.2. Tanne Sp. z o.o.

W PAIZ obsługa projektu rozpoczęła się wraz ze złożeniem przez Tanne Sp. z o.o. informacji o projekcie (produkcja) z datą 25 sierpnia 2015 r. (Etap I *Programu*). PAIZ nie prowadził obsługi przedinwestycyjnej inwestora. Jest to spółka celowa do realizacji projektu utworzenia zakładu produkcji płyt drewnopochodnych i mebli w Suwałkach. Na dzień złożenia informacji o projekcie spółka nie posiadała historii w prowadzeniu działalności gospodarczej, zarówno inwestor, jak i PAIZ przedstawiali informacje gospodarcze dotyczące większościowego udziałowca.

Złożona do PAIZ informacja o projekcie była zgodna z wymogami pkt 9.2 *Programu*. Inwestor, zgodnie z art. 13 pkt d *rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu*¹⁶, dołączył oświadczenia, że beneficjent pomocy publicznej nie zamknął takiej samej lub podobnej działalności w Europejskim Obszarze Gospodarczym w ciągu dwóch lat poprzedzających jego wnioski o przyznanie regionalnej pomocy inwestycyjnej oraz nie ma konkretnych planów zamknięcia takiej działalności. Inwestor przekazał również analizę efektu zachęty.

W informacji o projekcie (produkcja) z dnia 25 sierpnia 2015 r. inwestor wystąpił o wsparcie dla projektu budowy nowego zakładu produkcji mebli w Suwałkach. W wyniku realizacji projektu miała zostać uruchomiona: produkcja mebli skrzyniowych przeznaczonych na wyposażenie mieszkań, biur i kuchni z wykorzystaniem

¹⁵ Wsparcie uzyskać mogli wyłącznie przedsiębiorcy planujący inwestycje: 1) produkcyjne w sektorach priorytetowych (motoryzacyjnym, elektronicznym oraz produkcji sprzętu AGD, lotniczym, biotechnologii, rolno-spożywczym), 2) produkcyjne we wszystkich sektorach o minimalnych kosztach kwalifikowanych inwestycji wynoszących 750 mln zł i tworzące, co najmniej 200 miejsc pracy lub o minimalnych kosztach kwalifikowanych inwestycji 500 mln zł i tworzące co najmniej 500 nowych miejsc pracy. Są to tzw. *projekty znaczące* lub *znaczące inwestycje*, 3) w sektorze nowoczesnych usług, 4) w sektorze badawczo-rozwojowym (Kategorie wsparcia wg wersji *Programu – tekst jednolity na dzień 27 października 2014 r.*)

¹⁶ Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, ze zm. Dalej: *rozporządzenia KE Nr 651/2014*

innowacyjnej linii produkcyjnej, wytwarzającej płyty drewnopochodne stanowiące podstawowy półprodukt wykorzystywany w branży meblarskiej.

Planowany termin realizacji inwestycji to lata 2016-2019. Deklarowane nakłady inwestycyjne miały wynieść 586,6 mln zł, a docelowa wielkość zatrudnienia – 910 osób, w tym 61 z wyższym wykształceniem (6,7%). Średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników liniowych zostało założone na poziomie minimalnie niższym niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w 2014 r., które wynosiło 3 783 zł. Wkład lokalny w produkcję, według szacunków inwestora, miał wynosić 100%. W latach 2017-2024 nie zakładano eksportu nowego produktu.

Oprócz wsparcia ze środków *Programu* inwestor zamierzał skorzystać z innych form pomocy regionalnej: funduszy strukturalnych, zwolnienia z podatku dochodowego CIT w ramach specjalnej strefy ekonomicznej oraz zwolnienia z podatku od nieruchomości.

W informacji o projekcie inwestor wskazał, że alternatywną rozważaną lokalizacją była Hiszpania, ale najbardziej racjonalna była lokalizacja w województwie podlaskim w powiecie suwalskim.

(dowód: akta kontroli str. 466-484, 590)

W II etapie Agencja, zgodnie z wymogami pkt 9.2 *Programu*, sporządziła opis projektu, który wraz z ostateczną ofertą wsparcia przekazany został w dniu 11 września 2015 r. do Ministerstwa Gospodarki. Pomiędzy przekazaniem informacji o projekcie przez inwestora a pierwszą jego prezentacją na posiedzeniu Zespołu upłynęło 15 dni.

W opisie projektu PAIZ podała planowaną wielkość zatrudnienia i nakładów inwestycyjnych w wielkościach oszacowanych lub zadeklarowanych przez inwestora. W opisie umieszczone zostały też projekcje finansowe przedstawione w informacji inwestora tj. roczne przychody ze sprzedaży: w 2018 – 204 mln zł, w 2019 – 522 mln zł, w 2020 – 596 mln zł oraz informację, że firma zamierza prowadzić działalność badawczą wspólnie z uczelniami wyższymi w Warszawie i Poznaniu. Projekt kwalifikował się do wsparcia, jako „inwestycja znacząca” (o nakładach powyżej 500 mln zł i tworząca powyżej 500 nowych miejsc pracy – pkt. 9.1.1 ppkt 2 *Programu*), niepodlegająca zmniejszeniu w przypadku łączenia instrumentów wsparcia z uwagi na lokalizację inwestycji w jednym z pięciu województw Polski wschodniej. PAIZ, zgodnie z pkt 9.1 *Programu*, rekomendowała łączne wsparcie finansowe w wysokości 57,0 mln zł, w tym 6,0 mln zł z tytułu kosztów kwalifikowanych na tworzenie nowych miejsc pracy.

PAIZ rekomendowała wsparcie z tytułu tworzenia nowych miejsc pracy w oparciu o kryteria określone w pkt 9.1.2 *Programu*, przyznając 60 punktów spośród 100 możliwych, natomiast proponowana kwota wsparcia została podwyższona o 20% z uwagi na dopuszczalną w *Programie* premię za lokalizację w jednym z pięciu województw Polski wschodniej. Szacunkowe wsparcie na jedną osobę wynosiło 6,6 tys. zł. Punktacja w kategoriach: kapitał ludzki, lokalizacja, nakłady i sektor przemysłowych (razem 47 punktów) została przyznana w oparciu o zobiektywizowane w *Programie* kryteria. Punktacja w kategorii „Inne” (13 punktów na 15 możliwych) została przyznana przez pracowników PAIZ w oparciu o ich wiedzę i doświadczenie w ocenie projektów, ze względu na proponowany poziom zatrudnienia oraz wpływ na lokalny rynek pracy; innowacyjność procesów produkcji; zastosowanie proekologicznych rozwiązań w procesie produkcji.

Wysokość wsparcia finansowego z tytułu kosztów kwalifikowanych dla nowej inwestycji wyliczona została zgodnie z pkt 9.1.3.1 *Programu*. Przy uzyskanych 32 punktach wsparcie mogło wynosić do 4% kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą.

Punktacja w kategoriach „koszty inwestycji na jednego pracownika”, „kapitał ludzki” i „lokalizacja” (razem 29 punktów) została przyznana zgodnie z pkt 9.1.3.1 *Programu* na podstawie zobiektywizowanych wyliczeń. Natomiast punktacja w kategorii „Inne” została przyznana w oparciu o wiedzę i doświadczenie pracowników PAIZ. Przyznano 3 punkty spośród 5 możliwych z uwagi na planowane nawiązanie współpracy z polskimi uczelniami; znaczący wzrost zatrudnienia w województwie o wysokim poziomie bezrobocia oraz znaczący udział wkładu lokalnego. PAIZ rekomendowała wsparcie w wysokości 3,66% kosztów inwestycji. Otrzymane wsparcie powiększono, zgodnie z *Programem*, o 5% z tytułu realizacji inwestycji w jednym z pięciu województw Polski wschodniej.

PAIZ w opisie projektu oszacowała całkowite dopuszczalne wsparcie dla projektu przy intensywności pomocy regionalnej 50% dla województwa podlaskiego oraz intensywności dla projektu 26,87% – w wysokości 158,4 mln zł (57,0 mln zł ze środków *Programu*, zwolnienie z CIT w latach 2019-2026 – 95,9 mln zł i zwolnienie z podatku od nieruchomości w latach 2019-2020 – 5,4 mln zł).

PAIZ, zgodnie z pkt 9.2 *Programu*, oszacowała, że w okresie realizacji inwestycji w latach 2016-2019 wpływy do budżetów: państwa i samorządowego wyniosą 37,0 mln zł, a w okresie 9 lat (okres realizacji projektu plus okres trwałości inwestycji) – 184,0 mln zł. PAIZ szacowała, że efektywnie wsparcie dla projektu zostanie skompensowane wpływami do budżetu państwa i jednostki samorządu terytorialnego w szóstym roku realizacji inwestycji.

Oceniając w opisie projektu analizę efektu zachęty PAIZ stwierdziła, że z analizy wynika, że udzielona pomoc^y wywoła efekt zachęty na zasadzie warunku określonego w art. 6 ust. 3 lit.a *rozporządzenia KE Nr 651/2014* (projekt nie przyniósłby wystarczających korzyści beneficjentowi na danym obszarze w razie braku pomocy publicznej).

(dowód: akta kontroli str. 485-504)

Zespół, po prezentacji projektu na posiedzeniu w dniu 9 września 2015 r., sformułował pytania do inwestora, które dotyczyły m.in. wpływu projektu na konkurencję, w tym funkcjonowanie producentów sklejek oraz płyt stolarskich; wzrostu udziału inwestora na rynku krajowym i zagranicznym. W odpowiedzi główny akcjonariusz beneficjenta poinformował m.in. że średniookresowym efektem nowej inwestycji będzie dokonanie przez obecnych producentów płyt wiórowych znacznych inwestycji modernizacyjnych w aktualnie istniejących zakładach. Zdaniem wyjaśniającego zaistnieją również m.in. efekty ekologiczne i poprawa wydajności energetycznej sektora.

(dowód: akta kontroli str. 524-529, 592, 600-601)

Zespół na posiedzeniu w dniu 20 października 2015 r. rekomendował wsparcie w proponowanej wysokości. Członek Zarządu PAIZ w dniu 21 października 2015 r. poinformował inwestora o pozytywnej rekomendacji Zespołu oraz przekazał ofertę wsparcia. W dniu 29 października 2015 r. inwestor zaakceptował tę ofertę.

(dowód: akta kontroli str. 505-535)

2.3. Volkswagen Poznań Sp. z o.o.

W I etapie *Programu* (od września 2013 r.) PAIZ prowadził obsługę przedinwestycyjną koncernu Volkswagen AG. W jej ramach, zgodnie z obowiązującą w PAIZ *Procedurą obsługi inwestora*¹⁷, przygotowany został pakiet informacyjny, pakiet wsparcia oraz oferta lokalizacyjna (jedna z sześciu dotyczyła Wrześni). Efektem

¹⁷ Wprowadzona w PAIZ „Procedura obsługi inwestora” – załącznik do uchwały Zarządu PAIZ nr 160/07 z dnia 9 października 2007 r.

działań podjętych w tej fazie było złożenie przez Volkswagen Poznań Sp. z o.o.¹⁸ informacji o projekcie, wymaganej dla rozpoczęcia procedury ubiegania się o wsparcie. Koszt obsługi projektu poniesiony przez PAIZ do dnia złożenia przez inwestora aplikacji o pomoc publiczną wyniósł 68, 3 tys. zł.

W informacji o projekcie (produkcja) z dnia 7 marca 2014 r. Volkswagen wystąpił o wsparcie uruchomienia w Polsce produkcji samochodu dostawczego. Informacja ta była zgodna z wymogami pkt 9.2 *Programu*¹⁹ - zawierała m.in. dane o przychodach grupy kapitałowej Volkswagen, opis dotychczasowej działalności firmy w Polsce oraz wyszczególnienie dotychczas otrzymanej pomocy publicznej. Inwestor przedstawił założenia planowanej inwestycji. Jej realizację zaplanowano na lata 2014-2016, a wysokość nakładów inwestycyjnych na 3 370,0 mln zł. Szacowana docelowa wielkość zatrudnienia to 2 300 osób, w tym 300 z wyższym wykształceniem (13%). Średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników liniowych miało być wyższe niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w 2013 r. (3 650,0 zł). Każde nowe miejsce pracy powstałe w wyniku projektu miało generować od 4 do 7 miejsc pracy u kooperantów. Wkład lokalny w produkcję, według szacunków inwestora, miał wynosić ok. 40%, a udział eksportu w sprzedaży produktu powyżej 90%. Oprócz wsparcia ze środków *Programu* Volkswagen zamierzał skorzystać z funduszy strukturalnych, zwolnienia z podatku CIT oraz z podatku od nieruchomości w ramach specjalnej strefy ekonomicznej. Jako alternatywną lokalizację inwestor wymienił Węgry, Słowację, Litwę i ewentualnie państwa pozaunijne.

Inwestor przekazał wariantową „Analizę efektu zachęty”²⁰ (zastępującą oświadczenie o niezbędności pomocy publicznej), w której wskazano, że bez pomocy regionalnej projekt nie zostałby zrealizowany.

(dowód: akta kontroli str. 536-549, 590, 748)

PAIZ zgodnie z wymogami pkt 9.2 *Programu* sporządził opis projektu wraz z ofertą wsparcia dla projektu „Volkswagen Poznań Sp. z o.o. uruchomienie produkcji lekkich samochodów dostawczych w nowym zakładzie produkcyjnym we Wrześni” (etap II *Programu*), które to dokumenty w dniu 3 kwietnia 2014 r. Agencja przekazała do MG. Pomiędzy przekazaniem informacji o projekcie przez inwestora, a prezentacją projektu na posiedzeniu zespołu upłynęły 34 dni.

PAIZ wskazał, że po 2019 r. produkowanych będzie 100 tys. samochodów rocznie. Inwestycja, zgodnie z pkt 9.1. i 9.1.2 *Programu*, kwalifikowała się do wsparcia, jako niepodlegająca zmniejszeniu w przypadku łączenia instrumentów wsparcia.

Zgodnie z opisem planowane nakłady inwestycyjne w latach 2014-2018 miały wynieść 3 343,0 mln zł²¹, a szacowane przychody ze sprzedaży - od 0,97 mld zł w 2016 r. do 8,2 mld zł w 2018 r.

Wysokość wsparcia finansowego z tytułu tworzenia nowych miejsc pracy PAIZ obliczyła zgodnie z pkt 9.1.2 *Programu*. Przy uzyskanych 37 punktach wsparcie mogło wynieść do 6% kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą. Punktacja w kategoriach „koszty inwestycji na jednego pracownika”, „kapitał ludzki” i „lokalizacja” (razem 34 punkty) została przyznana zgodnie z pkt 9.1.2 *Programu* na podstawie zobiektywizowanych wyliczeń. O punktacji w kategorii „Inne” (3 spośród 5 możliwych punktów) oraz o wysokości proponowanego wsparcia zdecydowały m.in.

- znaczące efekty zewnętrzne – wzrost zamówień u polskich kooperantów,

¹⁸ Spółka z udziałem Volkswagen AG. Dalej Volkswagen.

¹⁹ Projekt oceniany na podstawie *Programu* w wersji stanowiącej załącznik do uchwały Rady Ministrów Nr 143/2013 z dnia 13 sierpnia 2013 r.

²⁰ Wariant I – projekt nie otrzymuje żadnej pomocy publicznej i Wariant II – projekt otrzymuje pomoc publiczną.

²¹ Różnice kwot nakładów z informacji o projekcie i opisie projektu wynikają z różnic kursowych EUR. Inwestor deklarował nakłady inwestycyjne w wysokości 800 mln EUR.

- znaczący wpływ na rynek pracy (od 4 do 7 miejsc pracy u kooperantów na każde nowoutworzone miejsce pracy w zakładzie),
- możliwość pozyskania nowych projektów inwestycyjnych od poddostawców inwestora,
- pierwsza tak znaczącą inwestycja motoryzacyjna typu greenfield od momentu uruchomienia fabryki GM w Gliwicach.

PAIZ zaproponowała łączne wsparcie dla projektu w wysokości 125,3 mln zł (intensywność pomocy dla projektu 3,75%) w tym: grant inwestycyjny ze środków *Programu* w wysokości 62,5 mln zł w 2015 r., zwolnienie z CIT w latach 2016 - 2017 – 20,9 mln zł oraz zwolnienie z podatku od nieruchomości w latach 2017-2026 w wysokości 41,9 mln zł.

PAIZ, zgodnie z pkt 9.2 *Programu*, oszacowała, że przy założeniu realizacji inwestycji w latach 2014-2018 wpływy do budżetu (państwa i samorządu terytorialnego) wyniosą 659,7 mln zł, a w okresie 10 lat (łącznie z okresem trwałości) - 3 129,3 mln zł. PAIZ szacowała, że efektywnie wsparcie dla projektu zostanie skompensowane wpływami budżetowymi w czwartym roku realizacji inwestycji. PAIZ w ofercie wsparcia nie przekazała analizy efektu zachęty.

(dowód: akta kontroli str. 535, 552-564, 576, 580-585, 590-591)

Zespół na posiedzeniu w dniu 10 kwietnia 2014 r. rekomendował, pod warunkiem zwiększenia budżetu *Programu*, wsparcie w wysokości 62,5 mln zł. W dniu 18 kwietnia 2014 r. inwestor poinformowany został o pozytywnej rekomendacji i otrzymał ofertę wsparcia, którą zaakceptował (pismo nie było opatrzone datą).

(dowód: akta kontroli str. 565, 570, 573, 577-579)

2.4. IBM Global Services Delivery Centre Polska Sp. z o.o.²²

Projekt rozpatrywany był zgodnie z *Programem* w brzmieniu obowiązującym od dnia 20 marca 2012 r. Podstawą udzielenia pomocy publicznej było tworzenie nowych miejsc pracy – jako realizacja nowej inwestycji w sektorze nowoczesnych usług, tworzącej co najmniej 250 nowych miejsc pracy, przy minimalnych nakładach inwestycyjnych w środki trwałe (bez kosztów najmu) w wysokości 1,5 mln zł.

Projekt prowadzony był przez PAIZ od sierpnia 2011 r. W jego ramach IBM zaplanowała zatrudnienie łącznie 2 000 pracowników (w tym 1 901 z wyższym wykształceniem), poniesienie nakładów inwestycyjnych w wysokości 15 713,9 tys. zł oraz dwuletnich kosztów pracy w kwocie 236 054,2 tys. zł. W opisie projektu wskazano m.in., że:

- inwestycja realizowana będzie w latach 2014-2016;
- IBM nie prowadzi działalności handlowej z podmiotami spoza grupy kapitałowej IBM, wszystkie jej usługi dostarczane są do innych spółek w ramach korporacji oraz że IBM nie konkuruje w Polsce z innymi firmami;
- proponowane przez PAIZ udzielenie wsparcia finansowego z budżetu państwa z tytułu zatrudnienia wynosi 12 900 tys. zł²³;
- szacowane w okresie realizacji inwestycji wpływy do budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu PIT, CIT i VAT wynosić będą 27 001,5 tys. zł; wsparcie finansowe udzielone dla projektu zostanie efektywnie skompensowane wpływami budżetowymi w drugim roku realizacji inwestycji.

²² Dalej także: IBM.

²³ Wyliczone zgodnie z *Programem* przy uzyskanej punktacji na poziomie 60 pkt, w sposób następujący: 250 osób x 4 600 PLN + 250 osób x 5 200 PLN + 500 osób x 6 300 PLN + 1000 osób x 7 300 PLN

Według wyjaśnień Prezesa PAIZ Tomasza Pisuli²⁴ w dniu 10 kwietnia 2013 r. dokumenty zostały przesłane do Ministerstw Gospodarki w celu przedłożenia Zespołowi. PAIZ nie została oficjalnie poinformowana przez MG o wynikach prac Zespołu, w związku z czym nie było podstaw do przekazania inwestorowi oferty wsparcia. Prezes Agencji wskazał także²⁵, że wsparcie udzielone firmie IBM wpływa na realizację celu głównego *Programu* (wzrost innowacyjności oraz konkurencyjności polskiej gospodarki) poprzez transfer wiedzy dla polskich specjalistów w zakresie wdrażania takich usług jak: administrowanie serwerami, bazami danych, sieciami i aplikacjami w środowisku oprogramowania IBM. Kadra pracowników jest szkolona z zakresu innowacji procesowych na wewnętrzne potrzeby spółek, działających w ramach grupy IBM. Wykształceni przez IBM pracownicy stanowią – zdaniem Prezesa PAIZ – nie tylko kanał transmisji najnowszej wiedzy do innych firm w Polsce (zarówno krajowych oraz zagranicznych) w przypadku zmiany pracy, ale również mogą zakładać własne firmy, przyczyniając się do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki.

(dowód: akta kontroli str. 608-685)

2.5. Luxoft Sp. z o.o.

Projekt był rozpatrywany na podstawie wersji *Programu* obowiązującej od dnia 27 października 2014 r. Podstawą udzielenia wsparcia było uznanie, że przyznana pomoc spełni efekt zachęty w rozumieniu art. 6 *rozporządzenia Komisji Europejskiej Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014*, albowiem przyczyni się do realizacji projektu, który nie zostałby przeprowadzony na danym obszarze albo nie przyniósłby wystarczających korzyści beneficjentowi na danym obszarze w razie braku takiego środka pomocy.

Projekt prowadzony był przez PAIZ od listopada 2014 r. W jego ramach inwestor zaplanował zatrudnienie łącznie 1 350 pracowników (w tym 1 296 z wyższym wykształceniem) oraz poniesienie nakładów inwestycyjnych w wysokości 5 527 tys. zł. Według szacunków PAIZ wartość dwuletnich kosztów pracy wynosiła 394 509,1 tys. zł. W opisie projektu wskazano, m.in., że:

- inwestycja realizowana będzie w latach 2015-2019;
- celem projektu jest utworzenie w Krakowie oraz we Wrocławiu *Centrum rozwoju i kompleksowej obsługi kluczowych procesów IT dla sektora bankowego*, które będzie świadczyło kompleksowe usługi na rzecz klientów instytucjonalnych, polegające na rozwoju systemów i aplikacji bankowych, a także na całościowej obsłudze wybranych specjalistycznych procesów informatycznych;
- spółka nie ma w Polsce innych oddziałów, a jej pracownicy pracują bezpośrednio z klientami w miastach takich jak: Zabierzów, Kraków, Wrocław, Warszawa, Gdańsk i Gdynia;
- proponowane przez PAIZ wsparcie finansowe z tytułu zatrudnienia wynosi 11 730 tys. zł²⁶;
- szacowane w okresie realizacji inwestycji wpływy budżetowe wynosić będą 82 509,9 tys. zł, a wsparcie finansowe efektywnie skompensowane zostanie w drugim roku realizacji inwestycji.

Do wniosku Spółka dołączyła m.in. :

- oświadczenie, że inwestor nie zamknał podobnej działalności w Europejskim Obszarze Gospodarczym w ciągu dwóch lat poprzedzających wniosek

²⁴ Wyjaśnienia znak PAIIZ/BOK-40-0002-261-PZ/16, z dnia 8 grudnia 2016 r.

²⁵ Wyjaśnienia Prezesa PAIZ – j.w.

²⁶ Wyliczone zgodnie z *Programem* przy uzyskanej punktacji na poziomie 74 pkt, w sposób następujący: 250 osób x 7 020 PLN + 250 osób x 7 900 PLN + 500 osób x 9 000 PLN + 350 osób x 10 000 PLN

o przyznanie regionalnej pomocy inwestycyjnej oraz nie ma konkretnych planów zamknięcia takiej działalności w ciągu dwóch lat od zakończenia inwestycji początkowej:

- „Studium wykonalności projektu – analiza efektu zachęty”, zawierające m.in. analizę rentowności projektu przygotowaną dla dwóch wariantów związanych z wyborem lokalizacji w Polsce i poza jej granicami; zgodnie analizą PAIZ projekt ten nie przyniósłby wystarczających korzyści beneficjentowi w przypadku nieudzielenia pomocy, a tym samym udzielona pomoc wywoła efekt zachęty.

Na posiedzeniach w dniach 9 i 15 września 2015 r. Zespół udzielił rekomendacji dla wsparcia finansowego inwestycji w proponowanej przez PAIZ wysokości. O fakcie tym inwestor został poinformowany przez PAIZ w dniu 9 września 2015 r. Wniosek inwestora o udzielenie pomocy publicznej w zaoferowanej wysokości wpłynął do Ministerstwa Gospodarki w dniu 24 września 2015r.

(dowód: akta kontroli str. 686-734)

2.6. TRW Steering Systems Poland Sp. z o.o.²⁷

Projekt był rozpatrywany na podstawie wersji *Programu* wprowadzonej w dniu 22 lipca 2014 r. Opieka przedinwestycyjna PAIZ prowadzona była od października 2013 roku.

Wniosek inwestora wpłynął do Agencji w dniu 29 lipca 2014 r., a w dniu 6 sierpnia 2014 r. został zaprezentowany Zespołowi. Formularz wniosku oraz opis projektu obejmował zakres informacji zgodny z pkt. 9.2 *Programu*. Do formularza inwestor załączył procentowy udział procesów w planowanej działalności oraz analizę efektu zachęty. Inwestycja zaliczona została do sektora badawczo-rozwojowego.

Projekt zakładał utworzenie w Bielsku-Białej centrum badawczo-rozwojowego do prowadzenia prac w zakresie innowacyjnych rozwiązań technologicznych stosowanych w systemach wspierania układów kierowniczych i dostarczać wyniki tych prac do jednostek produkcyjnych grupy kapitałowej TRW. Tego rodzaju jednostki w ramach grupy TRW pracują wyłącznie dla jednostek wchodzących w skład grupy i stanowią tzw. centra kosztowe (nie świadczą usług na zewnątrz i nie osiągają z tego tytułu przychodów). Inwestor planował utworzyć w Bielsku-Białej 68 nowych miejsc pracy, w tym 59 dla osób z wyższym wykształceniem. Szacowana wartość inwestycji wynosiła, co najmniej 41 173,6 tys. zł.

Inwestor przewidywał współpracę centrum z Instytutem Badań i Rozwoju Motoryzacji BOSMAL Sp. z o.o. w Bielsku-Białej oraz deklarował, stosownie do potrzeb, kontynuację lub rozwój współpracy z instytucjami badawczymi i uczelniami regionu, w tym. m.in. z Politechniką Gliwicką oraz Akademią Górniczo-Hutniczą.

Wnioskodawca spełniał warunki wsparcia określone w pkt 9.1.1 ust. 4 oraz 9.1.2. ust. 4 *Programu*, tzn. zaplanował nową inwestycję w sektorze badawczo-rozwojowym, tworzącą wymagane miejsca pracy dla osób z wyższym wykształceniem (co najmniej 35) z planowanymi kosztami inwestycji powyżej 1 mln zł.

Punktacja projektu i wyliczenie proponowanego wsparcia oraz jego struktury stosownie do kategorii inwestycji i zakresu wnioskowanego wsparcia zostały wyliczone zgodnie z zasadami określonymi w punktach 9.1.1 i 9.1.3 *Programu*. I tak:

- wsparcie finansowe z tytułu kosztów kwalifikowanych nowej inwestycji (grant inwestycyjny), zgodnie z przyjętym systemem oceny projektów, uzy-

²⁷ TRW Polska Sp. z o.o. jest wyłącznym udziałowcem TRW Steering Systems Poland Sp. z o.o. Dalej także: TRW.

skało 40 punktów na 45 możliwych; PAIZ zarekomendowała wsparcie w wysokości 10% kosztów kwalifikowanych, tj. 4 117, 4 tys. zł;

- wsparcie finansowe z tytułu utworzenia nowych miejsc pracy uzyskało 95 punktów na 100 możliwych; Agencja rekomendowała przyznanie wsparcia w wysokości 649 tys. zł (11 tys. zł na osobę).

Uzasadnieniem rekomendacji finansowej było to, że inwestycja w okresie dziewięciu lat (okres realizacji inwestycji plus pięć lat okresu trwałości) wygeneruje wpływy do budżetu państwa i budżetu samorządu w wysokości 7 155,4 tys. zł. Wsparcie finansowe udzielone dla projektu zostanie efektywnie skompensowane wpływami budżetowymi w siódmym roku realizacji inwestycji.

W dniu 6 sierpnia 2014 r. Zespół zarekomendował projekt Ministrowi Gospodarki z proponowanymi przez PAIZ kwotami wsparcia. Oferta została przedłożona inwestorowi w dniu 12 sierpnia 2014 r. PAIZ nie ma dokumentu potwierdzającego termin akceptacji tej oferty.

(dowód: akta kontroli str. 334-394, 602-607)

2.7. Mondelez International RD&Q Sp. z o.o.

Projekt rozpatrywany był według wersji *Programu* obowiązującej od dnia 27 października 2014 r. W PAIZ obsługa projektu rozpoczęła się wraz ze złożeniem informacji o projekcie przez inwestora w dniu 16 czerwca 2015 r. Inwestycja mogła być zaliczona do sektora badawczo-rozwojowego. Formularz wniosku oraz opis projektu obejmował zakres informacji zgodny z wymogami pkt. 9.2 *Programu*. Do formularza inwestor załączył procentowy udział procesów w planowanej działalności oraz analizę efektu zachęty wskazującą, że potrzeba ustanowienia centrum B+R w Europie Środkowo – Wschodniej jest wynikiem stałego rozwoju spółki.

Działalność centrum ma obejmować m.in.:

- tworzenie nowych produktów;
- rozwój innowacyjnych procesów produkcji;
- prace nad nowymi formami opakowań;
- prace nad zapewnieniem zgodności ze standardami jakości i bezpieczeństwa, w tym opracowywanie mechanizmów zapewniających ciągłość produkcji w przypadku problemów z jakością;
- badania sensoryczne prototypów produktów prowadzone przy udziale konsumentów.

Inwestor przewidywał utworzenie 65 nowych miejsc pracy dla osób z wyższym wykształceniem i poniesienie nakładów inwestycyjnych w kwocie co najmniej 54 600,0 tys. zł. W ramach prowadzonej działalności przewidywane jest nawiązanie współpracy z lokalnymi uczelniami (Politechnika Wroclawska, Uniwersytet Przyrodniczy i Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu) w celu wymiany wiedzy i doświadczeń.

Wnioskodawca spełniał warunki wsparcia określone w pkt 9.1.1 ust. 4 oraz 9.1.2. ust. 4 *Programu*, tzn. zaplanował nową inwestycję w sektorze badawczo-rozwojowym, tworzącą wymagane miejsca pracy dla osób z wyższym wykształceniem (co najmniej 35) oraz planowanymi kosztami inwestycji powyżej 1 mln zł. Punktacja projektu i wyliczenie proponowanego wsparcia oraz jego struktury zostały prawidłowo wyliczone, zgodnie z zasadami określonymi w punktach 9.1.1 i 9.1.3 *Programu*. I tak:

- wsparcie finansowe z tytułu poniesionych nakładów inwestycyjnych (grant inwestycyjny) zgodnie z przyjętym systemem oceny uzyskało maksymalną liczbę 45 punktów; PAIZ zarekomendowała wsparcie w wysokości 10% kosztów kwalifikowanych, tj. 5 460, 0 tys. zł.

- wsparcie finansowe z tytułu utworzenia nowych miejsc pracy (grant na zatrudnienie) uzyskało 99 punktów na 100 możliwych. Kategoria: procesy – 50, lokalizacja 30, kapitał ludzki – 15, inne czynniki – 4. Agencja rekomendowała grant w kwocie 772,2 tys. zł (szacunkowe wsparcie na osobę 11,9 tys. zł).

Proponowane wsparcie zostało uzasadnione m.in. tym, że realizacja projektu w okresie ośmiu lat (okres realizacji inwestycji plus pięć lat okresu trwałości) wygeneruje wpływy do budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 5 859,8 tys. zł. W dniu 29 lipca 2015 r. projekt uzyskał rekomendację Zespołu zgodną z propozycjami PAIZ. O fakcie tym w dniu 30 lipca 2015 r. poinformowany został inwestor, który potwierdził przyjęcie oferty w dniu 20 sierpnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 395-465)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, praktyka realizacji *Programu* wskazuje na brak powiązania zgłaszanych przez PAIZ propozycji wsparcia projektów inwestycyjnych z celami szczegółowymi *Programu*, jakimi są zwiększenie innowacyjnych inwestycji stosujących nowoczesne technologie (cel nr 1) oraz tworzenie miejsc pracy o wysokiej produktywności (cel nr 2). W obecnych założeniach *Programu*, inwestycja może być realizowana w sektorze uznanym za priorytetowy, ale faktyczna działalność gospodarcza dotowanego inwestora może polegać np. na prostym montażu wyrobu z dostarczonych części, co nie wpływa na podniesienie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki (cel główny *Programu*). Jeżeli wspierany projekt inwestycyjny polega np. wyłącznie na tym, że w Polsce powstaje wyodrębniony ośrodek rozliczeniowy na potrzeby monitorowania, ewidencjonowania i rozliczania operacji gospodarczych prowadzonych pomiędzy zagranicznymi podmiotami grupy kapitałowej inwestora, to rzeczywisty wpływ inwestycji na podniesienie konkurencyjności polskiej gospodarki nie będzie istotny (jak np. w przypadku projektu IBM Global Services Delivery Centre Polska Sp. z o.o.). Podobnie jest z inwestorami, którzy tworzą wprawdzie w Polsce miejsca pracy, ale np. nie płacą w ogóle w Polsce podatku VAT, gdyż nie prowadzą opodatkowanej działalności na terenie kraju.

Na podstawie analizy inwestycji firm Volkswagen i Tanne, NIK zwraca uwagę, że w założeniach inwestycje te miały doprowadzić do wprowadzenia na rynek produktów zaawansowanych technologicznie. Jednocześnie prezentowane w opisach założenia tych przedsięwzięć wskazują, że w niewielkim stopniu mogą przyczynić się one do transferu nowoczesnych technologii i know-how do polskiej gospodarki, bowiem technologie te miały pozostawać w obrębie grup kapitałowych, do których inwestorzy ci należą. Obydwa projekty ukierunkowane były wprawdzie na wytwarzanie nowych produktów, ale w zakresie odpowiadającym realizacji strategii rozwoju grup kapitałowych inwestorów i służącym umacnianiu ich pozycji rynkowej, włączając w to ekspansję na nowe rynki. Powiązania gospodarcze z polskimi kooperantami (wkład lokalny), co wskazała również PAIZ w opisie projektu, ograniczały się do wzrostu zatrudnienia m.in. u usługodawców, handlowców i dostawców wiórowych drzewnych oraz innych materiałów do formowania płyt, bez rzeczywistego transferu technologii. Jedynie pośrednim, a przez to niepewnym efektem innowacyjnej przewagi inwestora miało być wymuszenie wdrożenia nowych technologii przez przedsiębiorców z sektora meblowego. Projekt Tanne w ograniczonym stopniu tworzył miejsca pracy o wysokiej produktywności, definiowanej tak jak zakłada to *Program*.

Według informacji PAIZ²⁸, z 910 planowanych miejsc pracy, większość ma przypadać na część „meblarską” projektu, która jest dużo bardziej pracochłonna, aniżeli zautomatyzowana oraz wysoce kapitałochłonna produkcja płyt drewnopochodnych²⁹.

PAIZ rekomendując wsparcie dla firmy Volkswagen opierał się o założenie budowy nowego zakładu produkcyjnego bez wskazania stopnia zaawansowania procesów, które będą w nim realizowane. Podstawową motywacją nie był więc transfer innowacyjnej technologii do polskiej gospodarki, lecz pozytywny efekt inwestycji dla rynku pracy (planowane zatrudnienie, kooperanci w otoczeniu inwestycji) oraz wysokość prognozowanych wpływów budżetowych.

(dowód: str. 521-523, 551)

2. Zdaniem NIK, także realizacja projektu IBM może nie przyczynić się do realizacji celu *Programu*, jakim jest wzrost innowacyjności oraz konkurencyjności polskiej gospodarki. Utworzenie Zintegrowanego Ośrodka Usług IT ma służyć wyłącznie dostarczaniu usług spółkom w ramach Grupy Kapitałowej IBM. Wobec braku powiązań gospodarczych z polskimi podmiotami niepewne jest założenie transferu nowoczesnych technologii do innych firm polskich. Trudny do zwymiarowania, albowiem w ogóle nie monitorowany w ramach *Programu*, jest także potencjalny wpływ kwalifikacji zdobytych przez polskich pracowników w IBM na innowacyjność polskiej gospodarki, zwłaszcza po ustaniu ich zatrudnienia w spółkach tej grupy. NIK podkreśla, że problem rotacji pracowników na etatach utworzonych w ramach dotowanych inwestycji również nie podlega monitoringowi w ramach *Programu*.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sposób wypełniania przez PAIZ obowiązków wynikających z *Programu*, w tym legalność, terminowość i rzetelność opracowania projektów i przygotowania propozycji wsparcia w zbadanych projektach inwestycyjnych. Zgłoszone przez NIK uwagi, pozostające bez wpływu na ogólną pozytywną ocenę działalności PAIZ, mają odniesienia generalne i powinny być rozpatrzone przez Agencję w ramach sygnalizowanej przez Ministerstwo Rozwoju merytorycznej weryfikacji założeń *Programu*, w tym zwłaszcza odnoszących się do parametrów jakościowych przyszłych dotowanych inwestycji.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*³⁰, wnosi o:

1. Bieżące ujmowanie w przekazywanych Zespołowi rekomendacjach projektów składanych w ramach *Programu* ocen realnego wpływu proponowanych do wsparcia przedsięwzięć na wzrost innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki.
2. Podjęcie działań zmierzających do uwzględnienia przy najbliższej nowelizacji *Programu* wprowadzenia do jego treści postanowień zapewniających rzeczywisty transfer nowoczesnych technologii do polskiej gospodarki oraz tworzenie miejsc pracy o faktycznie wysokiej produktywności, a także monitoring tych procesów, zgodnie celami *Programu*.

²⁸ Wyjaśnienia Dyrektora Departamentu Inwestycji Zagranicznych PAIZ – Iwony Chojnowskiej-Haponik, pismo znak PA-IIZ/DIZ/073/5/W/16 z dnia 13 grudnia 2016 r.

²⁹ FORTE w raporcie bieżącym nr 7/2016 (publikacja w zakładce relacje inwestorskie ww2.forte.com.pl) poinformowała, że zatrudnienie Tanne przy prowadzeniu działalności produkcyjnej, usługowej, handlowej w SSSE będzie wynosić 130 nowych pracowników.

³⁰ Dz.U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 30 grudnia 2016 r.

Kontroler
/-/ Lech Oniszczenko
Doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Dyrektor
/-/ z up. Michał Wilkowicz
Wicedyrektor